

Kohtuasi C-623/23 [Melbán]ⁱ**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

6. oktoober 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Pamplona (Pamplona töökohus nr 3, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. september 2023

Hageja:

UV

Kostja:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (riiklik sotsiaalkindlustusamet, Hispaania)

Põhikohtuasja ese

Vanaduspension – Pensionilisa pensionäridele, kes on laste vanemad – Meessoost pensionäri taotlus pensionilisa saamiseks

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikkel 267 — Eelotsusetaotlus tõlgendamise küsimuses — Direktiiv 79/7/EMÜ — Meeste ja naiste võrdne kohtlemine sotsiaalkindlustuse valdkonnas — Pensionilisa pensionäridele, kes on laste vanemad — Pensionilisa saamise õiguse tunnustamine kõigi naissoost pensionäride puhul — Meessoost pensionäridele kehtestatud tingimused — Otsene diskrimineerimine — Võimalikud põhjendused — Diskrimineerimise võimaliku kohtuliku tuvastamise tagajärjed

ⁱ Käesoleva kohtuasja nimi on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetluspoole tegelikule nimele.

Eelotsuse küsimused

1. Kas nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiivi 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas tuleb tõlgendada nii, et direktiivi artiklites 1 ja 4 tunnustatud võrdse kohtlemise põhimõttega, mis keelab igasuguse soolise diskrimineerimise, on vastuolus selline riigisisene õigusnorm nagu üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikkel 60, mille pealkirja „Osamakseliste pensionite soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa“ all nähakse ette osamakselist vanadus- ja töövõimetuspensioni saavate naiste, kellel on bioloogilisi või lapsendatud lapsi, õigus saada pensionilisa, ilma, et neile seataks muid tingimusi ja olenemata nende pensioni suurusest, ning täpselt samasuguses olukorras meeste puhul ei näe nimetatud õigust ette samadel tingimustel, sest nende puhul nõutakse vanadus- või töövõimetuspensioni pensionilisa saamiseks, et nad ei oleks pärast laste sündi või lapsendamist teatud aja jooksul osamakseid teinud või need oleks olnud väiksemad, ja täpsemalt, et kuni 31. detsembrini 1994 sündinud või lapsendatud laste puhul poleks mees teinud osamakseid enam kui 120 päeva jooksul lapse sünnile eelnenud 9 kuu ja sellele järgnenud 3 aasta jooksul või lapsendamise puhul lapsendamist käsitleva kohtuotsuse kuupäevale järgnenud kolme aasta jooksul, kui talle määratud pensioni summa on naisele määratud pensioni summast väiksem, ning et alates 1. jaanuarist 1995 sündinud või lapsendatud laste puhul on lapse sünnile või lapsendamist käsitlevale kohtuotsusele järgneva 24 kuu jooksul osamaksete arvutamisel aluseks võetavate summade summa vähemalt 15% väiksem sellele vahetult eelnenud 24 kuu jooksul osamaksete arvutamisel aluseks võetavate summade summast, kui mehele määratud pensioni summa on väiksem kui naisele määratud pensioni summa?
2. Kas nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiivi 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas kohaselt on meessoost pensionäri väljajätmisest tuleneva diskrimineerimise tagajärg see, et talle määratakse vanaduspensioni pensionilisa, kuigi üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 60 on sätestatud, et pensionilisa saab määrata ainult ühele vanematest, ning samas ei tohi meessoost pensionäri pensionilisa määramine tuua tulenevalt Euroopa Kohtu otsusest ja sellest, et riigisisene õigusnorm ei ole direktiiviga kooskõlas, kaasa naissoost pensionäri määratud vanaduspensioni pensionilisa tühistamist, kui on täidetud õigusnormis ette nähtud tingimus, et ta on vähemalt ühe lapse ema?

Viidatud liidu õigusnormid

- ELTL artikli 157 lõige 4.
- Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artiklid 20, 21, 23 ja 34.
- Direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas, põhjendus 3, artikkel 1, artikli 3 lõige 1, artikkel 4 ning artikli 7 lõike 1 punkt c.

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Hispaania põhiseadus (Constitución española), artikli 9 lõige 2 (võrdsuse edendamine ametivõimude poolt) ja 14 (võrdse kohtlemise põhimõte).

22. märtsi 2007 aasta konstitutsiooniline seadus 3/2007 naiste ja meeste tegeliku võrdsuse kohta (Ley Orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres), artikkel 3, artikkel 4 ja artikli 11 lõige 1.

Üldise sotsiaalkindlustusseaduse (Ley General de la Seguridad Social) (konsolideeritud redaktsioon, mis kiideti heaks kuninga 30. oktoobri 2015. aasta seadusandliku dekreediga 8/2015, *BOE* nr 261, 31.10.2015) redaktsioon, mis kehtib alates kuninga 2. veebruari 2021. aasta dekreetseadusega 3/2021 tehtud muudatusest.

Üldise sotsiaalkindlustusseaduse **artikkel 60**, millega reguleeritakse „osamakseliste pensionite soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa“, sätestab:

„1. Vähemalt ühe lapsega naistel, kellele makstakse osamakselist vanaduspensionit, töövõimetuspensionit või toitjakaotuspensionit, on õigus saada iga lapse eest pensionilisa mõju tõttu, mida avaldab sooline lõhe üldiselt riikliku sotsiaalkindlustuse raames naistele makstava osamakselise pensioni suurusel. Naise õigust saada iga lapse eest pensionilisa tunnustatakse ja see säilib seni, kuni teise vanema kasuks ei ole esitatud pensionilisa määramise taotlust ja talle ei ole seda määratud, ning juhul, kui ka teine vanem on naine, tunnustatakse selle naise õigust, kelle riiklik pension on väiksem.

Selleks, et pensionilisa saamise õigust meeste puhul tunnustataks, peab olema täidetud mõni alljärgnevatest tingimustest:

- a) talle on määratud toitjakaotuspension ühis(t)e lapse (laste) teise vanema surma tõttu, kui mõnel lastest on õigus saada orvupensionit;
- b) tal on tekkinud õigus osamakselise vanadus- või töövõimetuspensionit saamiseks ning tema karjäär on katkenud lapse sünni või lapsendamise tõttu või need on seda mõjutanud järgmistel tingimustel:

(1) Kuni 31. detsembrini 1994 sündinud või lapsendatud laste puhul pole ta teinud osamakseid enam kui 120 päeva jooksul lapse sünnile eelnenud 9 kuu ja sellele järgnenud 3 aasta jooksul või lapsendamise puhul lapsendamist käsitleva kohtuotsuse kuupäevale järgnenud kolme aasta jooksul, kui talle määratud pensioni summa on naisele määratud pensioni summast väiksem.

(2) Alates 1. jaanuarist 1995 sündinud või lapsendatud laste puhul on lapse sünnile või lapsendamist käsitlevale kohtuotsusele järgneva 24 kuu jooksul osamaksete arvutamisel aluseks võetavate summade summa vähemalt 15% väiksem sellele vahetult eelnenud 24 kuu jooksul osamaksete arvutamisel aluseks võetavate summade summast, kui talle määratud pensioni summa on väiksem kui naisele määratud pensioni summa.

[...]

2. Teisele vanemale pensionilisa määramine toob kaasa esimesele vanemale juba määratud pensionilisa tühistamise [...].
3. Pensionilisa on oma õiguslikult laadilt igast aspektist käsitatav osamakselise riikliku pensionina.

Pensionilisa summa lapse kohta määratakse kindlaks vastavas riigieelarve seaduses (Ley de Presupuestos Generales del Estado). [...].

Pensionilisa summat ei võeta pensioni ülemmäära kohaldamisel arvesse [...].“

Üldise sotsiaalkindlustusseaduse **37. lisasättes** on sätestatud:

„Osamakseliste pensionite soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa ajaline kohaldamisala.

1. Artiklis 60 ette nähtud osamakseliste pensionite soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa saamise õigus säilib, kuni vanaduspensionilise sooline lõhe on eelneval aastal enam kui 5%.
2. Käesolevas seaduses tähendab vanaduspensionilise sooline lõhe meeste ja naiste osamakselise vanaduspensionilise keskmise summa protsentuaalset erinevust konkreetsel aastal.

[...]“.

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Hageja on pensionär ja isa kahele lapsele, kes on sündinud 1991. ja 1994. aastal. Tema vanaduspension on laste ema vanaduspensionist väiksem.

- 2 Hageja taotles Instituto Nacional de la Seguridad Socialilt (INSS) (riiklik sotsiaalkindlustusamet, Hispaania; edaspidi „riiklik sotsiaalkindlustusamet“), et talle määrataks osamakseliste pensionite soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa (edaspidi „vaidlusalune pensionilisa“), mida käsitletakse üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 60.
- 3 Riiklik sotsiaalkindlustusamet keeldus oma otsusega vaidlusaluse pensionilisa määramisest, sest taotleja ei täitnud nimetatud artiklis sätestatud tingimusi.
- 4 Pärast nimetatud otsuse tegemist määrati laste emale vaidlusalune pensionilisa.
- 5 Hageja vaidlustas nimetatud otsuse kohtus, tuginedes sellele, et vaidlusalust pensionilisa käsitlev õigusnorm on vastuolus liidu õigusega, eelkõige sotsiaalkindlustuse valdkonnas meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõttega. Nimelt väidab hageja, et pensionilisa saamise õigust tunnustatakse kõigi naissoost pensionäride puhul, kes on vanemad, kuid meessoost pensionäridele, kes on vanemad, seatakse pensionilisa saamiseks lisatingimusi.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Riiklik sotsiaalkindlustusamet leiab, et pensionilisa käsitlev õigusnorm järgib direktiivis 79/7/EMÜ ja eelkõige selle artikli 4 lõikes 1 ja artikli 7 lõike 1 punktis b sätestatud nõudeid ning sellega on parandatud selle puudulik regulatsioon, mille tõttu langetati Euroopa Kohtu 12. detsembri 2019. aasta otsus Instituto Nacional de la Seguridad Social (emade pensionilisa), C-450/18, EU:C:2019:1075 (edaspidi „otsus C-450/18“). Riiklik sotsiaalkindlustusamet viitab samuti vaidlusalust pensionilisa käsitleva õigusnormi õiguspärasele ja proportsionaalsele eesmärgile ning rõhutab, et see kajastab naiste kehvemat seisundit tööturul, sest nad on ajalooliselt laste eest hoolitsemise põhirolli enda kanda võtnud. Riiklik sotsiaalkindlustusamet lisab, et pensionilisa saamise võimalus jäetakse siiski alles isadele, kes tõendavad, et nende osamaksed on olnud väiksemad lapse sünni või lapsendamise tõttu, sest ta on võtnud lapse eest hoolitsemise enda kanda. Riiklik sotsiaalkindlustusamet rõhutab samuti uue pensionilisa ajalist kohaldamisala, mis on seotud eesmärgiga vähendada osamakseliste pensionite soolist lõhet vähem kui 5%-ni. Riiklik sotsiaalkindlustusamet toob lõpetuseks välja, et juhul, kui otsustatakse, et vaidlusalust pensionilisa käsitleva õigusnormi puhul on vastavalt direktiivile 79/7/EMÜ tegemist soolise diskrimineerimisega, peab pensionilisa määramine hagejale tooma kaasa emale juba määratud pensionilisa tühistamise, sest viimase pension on mehe omast kõrgem.
- 7 Hageja leiab, et nimetatud pensionilisa käsitlev õigusnorm on vastuolus liidu õigusega, eelkõige sotsiaalkindlustuse valdkonnas meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõttega, ning et üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikli 60 kehtiv redaktsioon ei kõrvalda puudust varasemas regulatsioonis, mille Euroopa Kohus tunnistas otsusega C-450/18 liidu õigusega vastuolus olevaks.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

Esimene eelotsuse küsimus

- 8 Hagejal, kes on kahe lapse isa ja saab laste emast väiksemat pensionit, ei ole õigust saada pensionilisa, sest laste sünnile eelnenud 9 kuu ja sellele järgnenud 3 aasta jooksul pole tal olnud enam kui 120 osamakseteta päeva, nagu on nõutud üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 60.
- 9 Vaidlusalune pensionilisa kuulub direktiivi 79/7 kohaldamisalasse, sest on osa riiklikust skeemist, mis pakub kaitset direktiivi 79/7 artikli 3 lõikes 1 loetletud juhtumi, näiteks vanadus või pensionile jäämine, korral ja on selle puhul pakutava kaitsega otseselt ja tegelikult seotud, nagu on tunnustatud kohtuotsuses C-450/18.
- 10 Pole kahtlust, et pensionilisa saajaid koheldakse erinevalt olenevalt sellest, kas tegemist on mehe või naisega. Riigisisene õigusnorm kohtleb ebasoodsamalt meessoost pensionäre, kes on bioloogiliste või lapsendatud laste vanemad. Selline soost tulenev ebasoodsam kohtlemine võib kujutada endast otsest diskrimineerimist direktiivi 79/7 artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- 11 Seetõttu tuleb kontrollida, kas erinev kohtlemine on põhjendatud.

a) Põhjendus, mis tugineb pensionite üldisele soolisele lõhele või sellele, et laste eest hoolitsemine ja nendega tegelemine on ülesanded, mida täidavad peamiselt naised

Tekib küsimus, kas saab pidada põhjendatuks erinevat kohtlemist, võttes arvesse üldteada tõsiasi (statistiliste andmete põhjal, mida keegi pooltest ei ole vaidlustanud ja mis on lisaks avalikult kättesaadavad), et Hispaanias lasuvad töö- ja pereelu ühitamine ning laste eest hoolitsemine, nendega tegelemine ja nende kasvatamine enamasti naistel. Ei saa eitada, et tööturul on naisi ajalooliselt ja struktuuralselt diskrimineeritud, kuna nad võtavad enda kanda laste eest hoolitsemise.

Tihtiilugu kannatavad selle all naiste karjäär ja sotsiaalkindlustussüsteemi tehtavad osamaksed, mille tõttu naiste osamaksed alaealiste laste hooldamise ajal puuduvad või on meeste omadest väiksemad. Selle tulemusena tekib Hispaania pensionisüsteemis sooline lõhe (mis on samuti üldteada tõsiasi, mida pooled tunnustavad).

Selles osas põhjendas Hispaania seadusandja vaidlusalust pensionilisa sellega, et tööturul on naisi ajalooliselt ja struktuuralselt diskrimineeritud, kuna nad võtavad enda kanda laste eest hoolitsemise. Nimetatud seadusandja sõnul mõjutab emadus naise tööelu jooksul olulisel määral tema karjääri ning see on üks peamisi – kui mitte kõige tähtsam – soolise lõhe põhjustajaid: mida rohkem on lapsi, seda vähemate aastate eest on tehtud osamakseid, seda väiksem on täistööajaga või samaväärsete lepingute osakaal ja seda väiksem on lõpuks määratud pension. Hispaania seadusandja lisab, et eesmärk on parandada kahju, mida on kandnud

karjääri jooksul praegu pensionile jäävad naised, teisisõnu on tegemist minevikus tekitatud kahjuga, ning seetõttu on see täiesti kooskõlas ja sidus ambitsioonika võrdsuspoliitika rakendamisega, mis kompenseerib praegu tööturul esineva ebavõrdsuse ja laste eest hoolitsemisega seotud ülesannete jaotuse. Sellise käsitusega kooskõlas on uue pensionilisa ajaline kohaldamisala seotud eesmärgiga vähendada osamakseliste vanaduspensionite soolist lõhet vähem kui 5%-ni.

Siiski räägib õigusnormi sellise põhjenduse vastu asjaolu, et vastavalt vaidlusalust pensionilisa reguleerivale õigusnormile määratakse naistele pensionilisa olenemata sellest, kuidas mõjutas emadus või lapsendamine tegelikult naise karjääri, tema pensioni suurust ja sotsiaalkindlustussüsteemi osamakseid. Vaidlusaluse pensionilisa saamiseks ei nõuta naistelt, et osamaksed oleks puudunud või need oleks väiksemad kui meestel on tööelu ajal võimalik teha üldiselt või teatud ajaperioodidel, mis jäävad sünni või lapsendamise lähedale.

Lisaks määratakse vaidlusalune pensionilisa kõigile pensioniikka jõudnud või püsiva töövõimetuse saanud naistele olenemata sellest, kui suurt pensioni nad saavad. Nimetatud pensionilisa määratakse naistele isegi juhul, kui nende pension on sotsiaalkindlustussüsteemi keskmisest pensionist suurem või kui nad saavad pensionit maksimaalses võimalikus summas.

Käesoleval juhul on ema vanaduspension hageja omast suurem. Siiski ei ole hagejal õigust vaidlusalust pensionilisa saada, sest laste sünnile eelnenud 9 kuu ja sellele järgnenud 3 aasta jooksul pole tal olnud üle 120 osamakseta päeva.

Kuna vaidlusalune pensionilisa määratakse naistele automaatselt, ei nõuta neilt ka seda, et nad tõendaks, et on sündinud või lapsendatud laste eest piisavalt hoolitsenud või nendega piisavalt tegelema või kasutanud töö- ja eraelu ühitamise õigusi, näiteks laste eest hoolitsemise või nendega tegelemise tõttu lühendatud tööaeg või hoolduspuhkus, või et nende karjäär on olnud laste saamisest tingituna lühem või selle tõttu kannatanud.

Riikliku sotsiaalkindlustusameti esitatud statistiliste andmete põhjal on alates vaidlusaluse pensionilisa jõustumisest määratud vanadus- ja töövõimetuspensionile pensionilisa 326 593 korral. Kõigist kordadest on pensionilisa määratud 279 910 korral naissoost pensionäridele ja 46 683 korral meessoost pensionäridele. Kõigist pensionilisa saavatest naissoost pensionäridest makstakse 8920 pensionärile vanaduspensionit maksimaalses võimalikus summas, millele lisandub pensionilisa; pensionilisa saavate meessoost pensionäride puhul makstakse vanaduspensionit maksimaalses võimalikus summas 1402 inimesele. Need andmed näitavad, et meestel on vaidlusaluse pensionilisa määramise tingimusi keerulisem täita.

Neil asjaoludel tekib küsimus, kas pensionite üldise soolise lõhe olemasolu või vaieldamatut tõsiasja, et alaealiste eest hoolitsevad ja nendega tegelevad ning töö- ja eraelu ühitamise õiguseid kasutavad peamiselt naised, saab pidada õiguspärasteks ja proportsionaalseteks põhjusteks, et luua kõiki naisi toetav

õiguskord, näiteks näha ette positiivne meede, mis seisneb pensionilisa automaatses määramises olenemata sellest, millises summas tehti osamakseid pärast lapse sündi ja/või lapsendamist, ja isegi juhul, kui osamakseid on tehtud kogu aeg (ega ole lahkutud tööturult ega saadud alandatud töötasu), samas kui meeste puhul sõltub pensionilisa määramine sünnile või lapsendamisele vahetult järgnenud ajal osamaksete puudumisest või väiksematest osamaksetest, sealhulgas juhul, kui mehe pensioni summa on sotsiaalkindlustussüsteemi keskmisest pensionist väiksem.

b) Põhjendus, mis tugineb kahjul, mida naised on karjääri jooksul kandnud, isegi kui nad seda pensioni saama hakkamise hetkel ei kannu

Tekib küsimus, kas diskrimineerimise põhjenduseks võib pidada asjaolu, et Hispaania seadusandja sõnul on „eesmärk parandada kahju, mida on kandnud karjääri jooksul praegu pensionile jäävad naised, teisisõnu on tegemist minevikus tekitatud kahjuga“, eriti seetõttu, et õiguslikul tõlgendamisel tuleb võtta arvesse soolist aspekti, kuivõrd naiste ja meeste võrdne kohtlemine on õigussüsteemi aluspõhimõte, ja lähtuda võrdsuse põhimõtte üldkohaldatavusest.

c) Põhjendus, mis tugineb naiste kaitsmisel lapsevanemana või emaduse kaitsmisel

Nagu eelmise õigusnormi puhul, mille Euroopa Kohus tunnistas oma otsusega C-450/18 direktiiviga 79/7 vastuolus olevaks, ei sisalda üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikli 60 kehtiv redaktsioon ühtegi elementi, mis looks seose vaidlusaluse pensionilisa määramise ja emapuhkusel viibimise või ebasoodsa olukorraga, millesse naine oma karjääri jooksul satub, kuna ta katkestab pärast sünnitust töö.

Nimetatud pensionilisa määratakse pealegi lapsendanud naistele, mis näitab, et riiklik seadusandja ei soovinud üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikli 60 kohaldamisala piirata sünnitanud naiste bioloogilise seisundi kaitsega.

Lisaks ei nõuta sättega, et naised oleks laste saamise hetkel töö tegelikult katkestanud, seetõttu ei ole kehtestatud tingimust, et nad on saanud emaduspuhkust. See kehtib eelkõige juhul, kui naine on sünnitanud enne tööturule sisenemist.

Seetõttu ei tundu, et uus pensionilisa kuuluks direktiivi 79/7 artikli 4 lõikes 2 sätestatud erandi kohaldamisalasse.

d) Põhjendus, mis tugineb sellele, et pensionilisa arvatakse direktiivi 79/7 kohaldamisalast välja, sest tegemist on vanaduspensioniskeemidega seotud eelise, mis antakse lapsed üles kasvatanud isikutele, ning õiguste omandamisega perioodide eest, mil töö oli laste kasvatamise tõttu katkestatud

Tekib küsimus, kas on võimalik kohaldada direktiivi 79/7 artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud erandit, mille kohaselt ei piira direktiiv liikmesriikide õigust

arvata selle kohaldamisalast välja vanaduspensioniskeemidega seotud eelised, mis antakse lapsed üles kasvatanud isikutele, ning õiguste omandamine perioodide eest, mil töö oli laste kasvatamise katkestatud.

Euroopa Kohus leidis siiski otsuses C-450/18, et direktiivi 79/7 artikli 7 lõike 1 punkt b ei ole kohaldatav sellise hüvitise suhtes nagu nimetatud kohtuasjas vaidlusalune pensionilisa ning tundub, et sama vastuse saab anda käesolevas asjas üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikli 60 uue redaktsiooni kohase vaidlusaluse pensionilisa kohta.

e) Põhjendus, et tegemist on ETL artikli 157 lõike 4 kohase positiivse meetmega

Tekib küsimus, kas pensionilisa saab käsitada ETL artikli 157 lõikega 4 lubatud positiivse meetmena.

Nagu kinnitati kohtuotsuses C-450/18, siis „[s]eda sätet ei saa [...] kohaldada sellise riigisisese sätte nagu LGSSi artikli 60 lõike 1 suhtes, sest vaidlusaluse pensionilisa puhul piirduakse üksnes sellega, et naistele antakse pensioni määramisel lisasumma, seda eelkõige püsiva invaliidsuse korral, ilma et see heastaks probleeme, mis võivad neil esineda tööalase karjääri jooksul, ning see pensionilisa ei tundu heastavat naistel karjääri jooksul taluda tulnud halvemusi seeläbi, et neid aidatakse karjääris, ja tagavat seega konkreetselt meeste ja naiste täieliku võrdõiguslikkuse kutsetegevuses“.

Tundub, et sama arutluskäiku saaks kasutada üldise sotsiaalkindlustusseaduse artikli 60 uue redaktsiooni kohase vaidlustatud pensionilisa kohta.

Teine eelotsuse küsimus

- 12 Juhuks, kui Euroopa Kohus tuvastab, et vaidlusalust pensionilisa käsitlev õigusnorm ei ole kooskõlas sotsiaalkindlustuse valdkonnas meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõttega, esitatakse teine küsimus selle tagajärgede kohta.
- 13 Üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 60 sätestatakse, et pensionilisa on ühekordne – teisisõnu saab selle määrata ainult ühele vanematest. Lisaks sõltub meessoost pensionäride puhul pensionilisa saamine sellest, kas taotleja pension on ema omast väiksem.
- 14 Sellest tulenevalt tekib küsimus, kas direktiivi 79/7 soovitatav toime ja diskrimineerimiskeelu põhimõtte järgimine nõuavad, et vaidlusalune pensionilisa määrataks samuti seda taotlevale meessoost pensionärile, kuigi riigisiseses õigusnormis on sätestatud, et pensionilisa saab määrata ainult ühele vanematest.
- 15 Samas, kuna käesolevas asjas on naissoost pensionäri õigus pensionilisa saada, sest ta täidab õigusnormides ette nähtud tingimused, tekib küsimus, kas juhul, kui Euroopa Kohus otsustab, et meessoost pensionäri diskrimineeritakse, takistab see vaidlusaluse pensionilisa saamise õiguse säilimist mõlema vanema puhul või

mitte, kuigi riigisiseses seaduses on sätestatud, et pensionilisa on võimalik määrata ainult ühele vanematest.

- 16 Kui käesolevas asjas kohaldatakse riigisisest õigusnormi, tooks hagejale pensionilisa määramine kaasa selle, et naissoost pensionär jääb talle määratud pensionilisast ilma, sest naise pension on mehe omast suurem.
- 17 Ent kui vaidlusalune pensionilisa määratakse ainult väiksema pensioniga pensionäriale, puuduks soovitatav toime Euroopa Kohtu seisukohal, et esineb diskrimineeriv kohtlemine. Lisaks viitab riigisisene õigusnorm, mille kohaselt tuleb määrata pensionilisa ainult väiksema pensioniga pensionäriale, olukorrale, kus pensionilisa saamise õigusnormides ette nähtud tingimused täidavad kaks vanemat. Seetõttu ei ole see kohaldatav juhul, kui nimetatud pensionilisa määratakse isale, kes ei täida nimetatud sättes kehtestatud tingimusi.